

Etelä-Savon luomukasvis- ja luomulihaketjujen kehittämishanke

Aloitustilaisuus 23.1.2014

Päivän ohjelma

- 10.00 Tilaisuuden avaus, esittäytyminen ja hankkeen esittely
- 10.15 Etelä-Savon luomuketjujen nykytila
- 11.15 Pakkausteknologiaa luomuruokaketjun toiminnan tueksi
- 11.30 Lainsäädäntö ja luomuruokaketjun toiminta
- 12.30 Luomulounas
- 13.30 Työpajatyöskentelyä, luomukahvit työn lomassa
- 14.30 Päivän yhteenveto ja sopiminen jatkotyöskentelystä
- 15.00 Päivän päätös

Perustietoja hankkeesta

- Hankkeen aikataulu on 1.3.2013-31.12.2014
- Rahoittajana Etelä-Savon maakunta ja Euroopan aluekehitysrahasto, sekä HY, MTT, PYK, ProAgria ja LUT
- Hanke on osa Luomuinstituutin vakiinnuttamishanketta
- Tavoitteena on kehittää maakuntaan toimivat luomukasvis- ja luomulihaketjut luomaan elinvoimaa ja yrittäjyyttä maakunnan alueelle...
...tunnistamalla toimintaa estävät asiat ja poistamalla ne ja lisäämällä ketjun toimijoiden välistä yhteisymmärrystä ja työtä
- Työtapana työpajat, asiantuntijaluennot, tukiryhmät ja yrityskäynnit
- Toiminnan tueksi kohteet luomututkimukselle ja kuluttajatyölle

Ruokaketju elintarvikejärjestelmässä

ULKOMAANKAUPPA POLITIIKKA VEROTUS LAINSÄÄDÄNTÖ VIRANOMAISET ARVOT
KULTTUURI ILMASTO TUTKIMUS OPETUS TALOUS SIJAINTI LUONNONVARAT

PANOKSET

ALKUTUO-
TANTO

JATKO-
JALOSTUS

KAUPPA

RUOKA-
PALVELUT

KULUT-
TAJAT

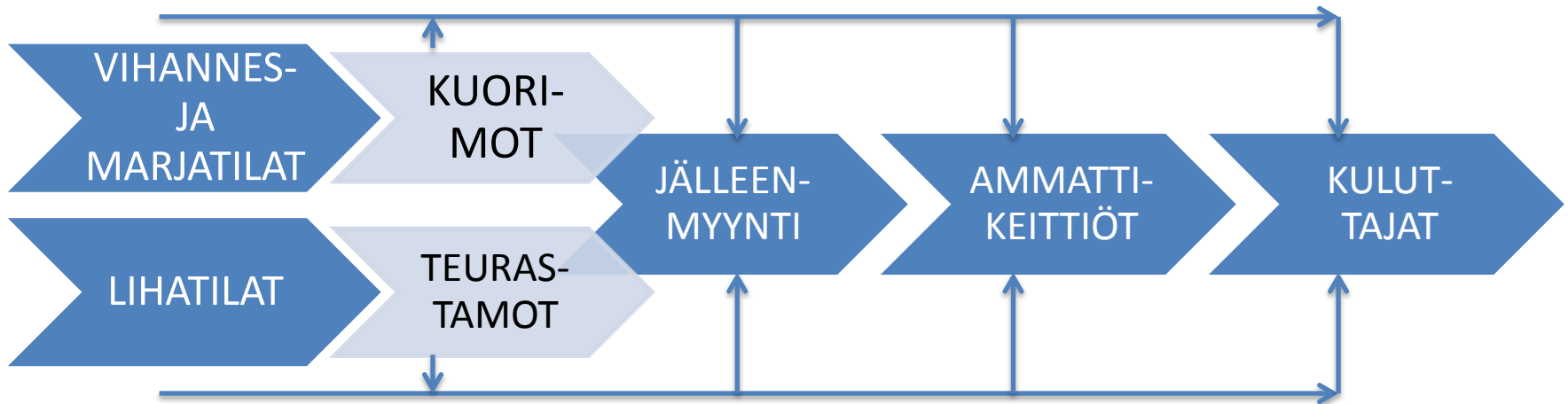
KUNNALLINEN

MAASEUTIALUE
ETELÄ-SAVO

KANSALLINEN

GLOBAALI

Hankkeen raja

Hankkeen aikataulu

Tammikuu	Maaliskuu	Touko-kesäkuu	Syyskuu	Marraskuu
1. Hankkeen käynnistystilaisuus 23.1	2. Tavoitteiden asettaminen	3. Kehittämis-toimenpiteet	4. Mallin analysointi ja virtuaali-testaaminen	5. Hankkeen tulokset ja jatkotoimenpiteet
- esittely -ketjukohtainen tilannekatsaus -tarvekartoitus	-osaamiskartoitus -ketjukohtaiset tavoitteet - toimialakohtaiset tavoitteet			
Asiantuntija-luento: luomu jatkojalostuksessa	Asiantuntijaluento: ruokaketjun kestävyys , logistiikka	Asiantuntijaluento: kannattavuus	Asiantuntijaluento: laatu	
MUC	Kauppa	Jatkojalostus	Alkutuotanto	Ammattikeittiö

Hankkeen budjetti

KUSTAN- NUSLAJI	HY	MTT	PYK	PROAGRIA	LUT	YHTEENSÄ
PALKAT	23 100	37 370	28 335	9 000	25 000	112 805
OSTO- PALVELUT	0	9 400	18 000	0	0	27 400
MUUT	0	2 000	2 000	0	0	4 000
FLAT RATE	4 620	5 754	5 667	1800	5 000	22 841
YHTEENSÄ	27 720	54 524	54 002	10 800	30 000	177 046

Etelä-Savon luomuvihannes- ja -marjaketju

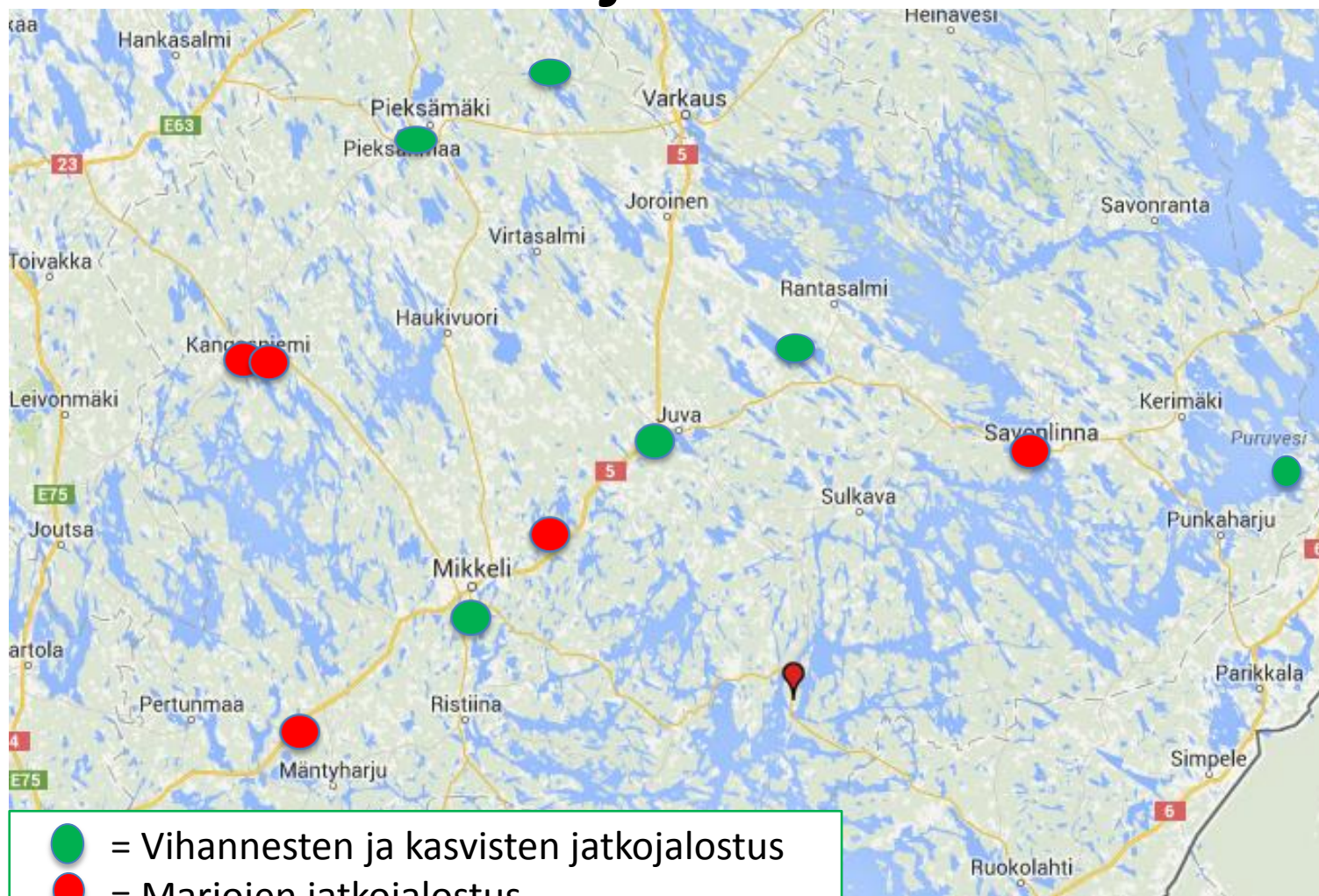

Alkutuotanto

- Vihannekset
  - Porkkana, peruna, kaalit, palsternakka, valkosipuli, punajuuri, lanttu
  - Sipuli menee Vehviläisen pakkaamoon tavanomaisena
  - Paljon itse pakattuna suoraan kauppoihin
- Marjat
  - Mansikka, vadelma, herukka, mustikka, tyrni
  - Suurin osa menee suoramyyntinä ja hiukan Pakkasmarjalle ja Marjaverkostolle luomuna
  - 'Yllättävien erien' menekille olisi tarvetta
  - Vertaistukea tuotannon alkutaipaleella

Jatkojalostus

● = Vihannesten ja kasvien jatkojalostus
● = Marjojen jatkojalostus

- Kuorimot

- Lähinnä Punkaharju, Mikkeli, Jäppilä, Rantasalmi
- Yhteenlaskettu kapasiteetti tällä hetkellä n. 1 milj. kg
  - Pystytään kasvattamaan
- Kuoritaan perunaa, porkkanaa, punajuurta, lanttua, selleriä, palsternakkaa, sipulia, kovat kaalit
  - Tavanomaisena

Kauppa

- Vihannekset
  - haasteena alueellinen ympärivuotinen saatavuus , logistiikkayhteistyö -> luomua ketjun kautta
  - ulkomaiset luomuvihannekset, hinta
  - valikoima ei ole kattava (pakastevihannekset)
  - laatu vaihtelee
  - menekki ratkaisee $\longleftrightarrow$ kysyntä kasvussa
  - luomutuotteiden markkinointi?
  - pakkaukset, esilletuonti, luomumerkinnät hyllynreunoissa
- Marjat
  - sesonkina ainoastaan itsepoimintaa
  - marjajalosteet (mehut, hillot, hyytelöt, marmeladit)

Ammattikeittiöt

- Maakunnan alueella tuotettujen luomuvihannesten käyttö sesonkiluonteista
  - Poikkeuksena juurekset, peruna ja sipuli
- Haasteena saatavuus, toimitusvarmuus ja alhainen jalostusaste
- Hintaa pidetään korkeana
- Ei riittävää syytä ostaa luomuna

Etelä-Savon luomuliha- ja kasvi- ja eläintuotteen ketju

Alkutuotanto

Emolehmä- ja lammastuotanto

- 550-600 emoa, osa kasvattaa itse, osalta loppukasvatukseen – alueellista loppukasvatusta kaivataan
- 660 uuhta
- Suoramyyntiä ja teurastamon kautta
- Useita eri teurastamoita, kaikissa ei luomustatus säily

Maidontuotannosta

- Teuraat menevät luomuna Savo-Karjalan Lihalle ja HK Agrille (80)
- Luomujatkokasvatuspaikka puuttuu (n 170 kpl)

Jatkojalostus

- Maakunnassa 4 teurastamoa
  - Näistä vain yksi pystyy käsittelemään nautaa ja lammasta
- Maakunnassa 5 leikkaamoa, joista kolme teurastamon yhteydessä
- Lihaa jalostavia laitoksia ”tulkinnasta riippuen” noin 15 kappaletta
- Käytännössä tarjontaa vähän ja palvelua etsittävä oman maakunnan ulkopuolelta
- Useimmiten jokaisen ”työvaiheen” väliin tarvitaan eläimen/ruhon/lihan kuljettamista paikasta toiseen

Kauppa

- Luomulihan alueellinen saatavuus heikko
- Valikoima ei ole kattava (jauheliha, broileri)
- Menekki ratkaisee $\longleftrightarrow$ kysyntä kasvussa
- Pakkaukset: pakaste/tuore/irto

Ammattikeittiöt

- Hankintakanavat satunnaisia, yrityskohtaisia
  - Suoraan tuottajalta
- Haasteena luomulihan kaikkien ruhonosien tasainen saatavuus ja huono tasalaatuisuus
- Pysyvän logistiikan puuttuessa hankinta työlästä
- Ei riittävää syytä ostaa luomuna

Uutta pakkausteknologiaa luomulle

Juha Varis

Lainsäädäntö ja luomuketju

Jaana Elo

Lounastauko 12.30-13.30

- Miettikää mitä syötte
- Mistä ruoka tulee
- Kuinka paljon siitä on luomua

Työpajat

- Tavoitteena määritellä ketjukohtaisesti ongelma- ja kehityskohteita
- Miten saamme luomuketjun toimimaan Etelä-Savossa?
- Työpajoihin varattu 60 min aikaa
- Luomukahvitauko työskentelyn lomassa

Yhteenveto luomukasvis- ja -marjaketju

- Ongelma- ja kehityskohteita
  - Kooltaan sopimattomat tuote-erät (ostajaa ajatellen joko liian pientä tai suurta)
  - Logistiikka, kuljetus
  - Oivallus mikä ydinbisnestä -> mitä tehdä itse ja mitä palveluja ostaa
  - Alihankintana teettämien
- Miten saamme luomuketjun toimimaan Etelä-Savossa?
  - Lisää tietoa oman verkoston toimijoista
  - Oikeat tuotteet oikeaan aikaan tarjolla -> Oman tuotteen tuotantorakenteen ymmärtäminen, mikä rooli ketjussa
  - Vie mennessä tuo tullessas -periaate logistiikkaan, tukkutoiminnan kehittäminen, osuuskuntasysteemi, kuljetusten rytmittäminen,
  - Ydinbisnekseen panostaminen, palvelujen kilpailuttaminen yhdessä
  - Viljelyn , markkinoinnin ja jakelun suunnitelmallisuus -> ennusteet
  - Logististen ym. tarpeiden ratkaisu volyyymeillä
  - **Virtuaalinen logistiikkakeskus**

Yhteenvedo luomulihaketju

- Ongelma- ja kehityskohteita
  - Teurastus ja jatkojalostus puuttuvat maakunnasta
  - Laatu ja saatavuus vaihtelevat
  - Myynti- ja markkinointityö puuttuu
  - Kaikkien ruhonosien hyödyntäminen vaikeaa
  - Hinnoittelu vaikeaa
- Miten saamme luomuketjun toimimaan Etelä-Savossa?
  - Yhteistyössä muiden kanssa turvaten laadun ja saatavuuden sekä tiedonkulun
  - Luomalla mahdollisesti osuuskunnan, joka hoitaa myynnin, brändäyksen ja markkinoinnin
  - Kartoittamalla tarpeet eri ruhonosille ja hinnoittelemalla ne yhdessä
  - tuotanto sallii määrän lisäämisen
  - Luomalla maakuntaan teurastuksen ja jatkojalostuksen
  - Ratkaisemalla raaka-ainevirtojen kohtaamattomuus virtuaalilogistiikkahotellin avulla

Päivän yhteenveto

- Haasteita on kaikilla toimijoilla, toiminnat ja tarpeet eivät kohtaa
- Ketjun toimijat ja tuotteet kuitenkin löytyvät
- Toimijoilla on tarve ja tahto kehittyä
- Kehitys tapahtuu hankkeen toimijoiden ja ketjun toimijoiden yhteistyön kautta
- Hankkeelle on nyt tilaisuus

Miten tästä eteenpäin

- Seuraava tapaaminen
  - 6.3 alkaen kello 9.30, paikka ilmoitetaan myöhemmin
- Sisältöä
  - Osaamiskartoitukset ja –tarpeet
  - Toiminnan reunaehdot ja mahdollisuudet
  - Luennot kestävydestä ja logistiikasta
  - Ketju- ja toimialakohtaiset tavoitteet
- Yhteinen työtila Luomuinstituutin sivuille
  - www.luomuinstituutti kehittämistoiminta